

Lanfegang, idet han til Slutning kom til at sige, at Gudsseierne ville have en betydelig Fordel af denne Lov. Det kan jeg nu ikke se, da vist ikke mange Fæstere ville gaa ind paa at kjøbe deres Gaarde paa den Betingelse at skulle betale det 25dobbelte af Tienden, og den Forsætning, den høitærede Minister gif ud fra, var vist den, at det vilde de gaa glat ind paa. Jeg kunde forstaa, at den høitærede Finantsminister var i god Overensstemmelse med sin høitærede Kollega Indenrigsministeren, der paa ingen Maade vilde give Slip paa Opmaalet, eller „Loppen af Lønden“, som den høitærede Finantsminister sagde; men jeg kan ikke forstaa, naar Tienden bliver omsat i Penge, at der saa skulde gives Opmaal for Svind, thi Opmaalet sigter aabenbart kun til det Svind, Kornet undergaar i den Tid, Tiendemodtageren har det liggende. Den høitærede Minister betragter nærværende Lovforslag som ensbetydende med en Skjænk og Gave af Statskassen til Tiendeyderne; men jeg er ikke fuldtændig enig i den Betragtning. Hvad Lovforslaget vil, er noget Eignende som det, der blev gennemført i Preussen 1850. Naar vi betænke, at i Preussen, hvor Riddereskabet og de Store have Magten og Indflydelsen paa Lovene, har man for 30 Aar siden anset det som passende Wederlag for Tienden, hvad der her bydes, men at dette Samme her i Danmark er betragtet som Skænk og Gave, og det endnu i 1880, saa giver det ikke meget Haab om Fremskridt i Lovgivningsarbejde her tillands. Vi høre den Betragtning gjort gjældende, at Tienden er en Prioritet, der hviler paa Eiendommen; men dette forekommer mig at være i daarlig Harmoni med den høitærede Ministers Udtalelse, at der er en Stigning i Kapitalstærkerne, og at der kan ventes en endnu større. En Prioritet pleier der dog ikke at være Stigning i, naar man ikke optager nyt Laan, og det er altsaa en Fordel, Tiendemodtagerne søge at beholde, idet de tro, at Prioriteten skal blive en endnu større paa Tiendeydernes Beføstning. Alle den Slags Betragtninger ere ikke meget i Humanitetens Aand og bidrage ikke Stort til at gennemføre Lighedsprincippet hertilands, hvorimod jeg tror, at den høitærede Finantsminister vilde gjøre sig meget mere fortjent, naar han ved Gjennemførelse af en billig og taalelig Tiendeafsløsningslov vilde søge at bidrage til en Udjevning i Standsforstjellen hertilands. Jeg tror ogsaa, at Tiendeyrden har en væsentlig Andel i den politiske Strid og gjør Sit til den Skillevej eller Kløft, der er mellem de forskjellige politiske Partier, især paa Landet. Det er mærkeligt, at den høitærede Finantsminister ikke samtidigt omtalte Danske Lov 2—23—11, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) saa tidt har bragt paa Bane. Skjøndt det næsten staaar som lodbefalet, er dog den Afgift, der skulde

hvide paa Sædegaardseierne og det tiendeplygtige Hartkorn, saa godt som slet ikke til, og det lader ikke til, at den stiger i Forhold til Tiendeplygten for andre Eiere, skjøndt det aabenbart er Bestemmelserns Mening, at Sædegaardseierne skulle efter deres redelige Sind give Præsten et Wederlag, svarende til det, han faar af det tiendeydende Hartkorn. Det bliver vist ikke saa bogstavelig opfyldt; men maasse gjør man her Høvdretten gjældende, saa at den Stigning, der foregaar med Tienden, ikke faar nogen Indflydelse her.

Da jeg antager, at nærværende Forslag skal komme i Udvalg, vil jeg anmode de ærede Forslagsstillere og det eventuelle Udvalg om at tage andre Kornafgifter med, som ere tillagte Præsteembederne foruden Præstetienden og Smaarebfejen. Der er f. Ex. Steder, hvor ogsaa Kongetienden er skjenket Præstefaldet, og der synes jeg, det vilde være urigtigt, om Præstetienden skulde kunne afløses og ikke Kongetienden, idet de dog begge tilflyde Præsten som hans Løn. Hvad § 13 angaar, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (S. Holm) omtalte, er jeg fuldstændig enig i, at det er en meget rigtig Bestemmelse, idet den vil bidrage til, at Prisforholdene ikke blive værre for Landboerne. Det har sin store Betydning, at Kreditforeningsobligationerne ikke synke for meget i Kurs, og denne Bestemmelse vil maasse bidrage Sit til, at de holde en god Kurs, hvilket vil støtte Prioritetsforholdene ude paa Landet. Den høitærede Finantsminister kunde ikke forstaa, hvorledes det skulde gaa til, at Præsternes Lønning skulde gaa ud af Statskassen og dog de Penge, der kom ind ved Præstetienden, anvendes til Indkjøb af Obligationer; men dertil skal jeg svare, at saa faar Staten naturligtvis ogsaa Renten af Obligationerne, og Renten vil jo da kunne anvendes til Præsternes Lønning. Det synes mig at være soleklart. Jeg skal slutte med at anbefale det nærværende Lovforslag og udtale det Haab, at det maa blive til Lov samtidigt med Præstelønningsloven, thi jeg finder, at de to Lovforslag bør følges ad.

Finantsministeren (Estrup): Jeg maa dog tillade mig at gjøre det ærede Medlem, der nu satte sig, opmærksom paa, at hvad jeg har udtalt her, har jeg udtalt som Finantsminister og ikke som Eier af en fri Sædegaard. Hvad denne min sidste Egenstaaelse nemlig angaar, da tror jeg nok, som det fremgaar, af hvad jeg før sagde, at Opgivelsen — helt eller delvis — af Præstetienden ikke vilde være til større Fordel for nogen Klasse end netop for Eierne af Sædegaardene. Jeg troede, at mine Udtalelser derom dog vare tydelige nok. Det, jeg egentlig begjærede Ordet for, var for at tilføie en Oplysning, jeg forglemte før, en Oplysning om, i hvilket Forhold Loven af 25de